म्लेच्छः [म्लेच्छ्-घञ्] 1 A barbarian, a non-Âryan (one not speaking the Sanskrit language, or not conforming to Hindu or Âryan institutions), a foreigner in general; ग्राह्या म्लेच्छप्रसिद्धिस्तु विरोधादर्शने सति J. N. V.; म्लेच्छान् मूर्छयते; or म्लेच्छनिवहनिधने कलयसि करवालम् Gît. 1. -2 An outcast, a very low man; (Baudhâyana thus defines the word:—गोमांसखादको यस्तु विरुद्धं बहु भाषते। सर्वाचारविहीनश्च म्लेच्छ इत्यभिधीयते॥). -3 A sinner, wicked person. -4 Foreign or barbarous speech. **-च्छम्** 1 Copper. -2 Vermilion. **-Comp.** **-आख्यम्** copper. **-आशः** wheat. **-आस्यम्, -मुखम्** copper. **-कन्दः** garlic. **-जातिः** *f.* a savage or barbarian race, a mountaineer; पुलिन्दा नाहला निष्ट्याः शबरा बरुटा भटाः। माला भिल्लाः किराताश्च सर्वेऽपि म्लेच्छजातयः॥ Abh. Chin. 934. **-देशः, -मण्डलम्** a country inhabited by non-Âryans or barbarians, a foreign or barbarous country; कृष्णसारस्तु चरति मृगो यत्र स्वभावतः। स ज्ञेयो यज्ञियो देशो म्लेच्छदेशस्त्वतः परः॥ Ms. 2. 23. **-द्विष्टः** bdellium. **-भाषा** a foreign language. **-भोजनः** wheat. (**-नम्**) barley. **-वाच्** *a.* speaking a barbarous or foreign language; म्लेच्छवाचश्चार्यवाचः सर्वे ते दस्यवः स्मृताः Ms. 10. 45.

म्लेच्छनम् 1 Speaking indistinctly or confusedly. -2 Speaking in a barbarous tongue.

म्लेच्छित *p. p.* Spoken indistinctly or barbarously. **-तम्** 1 A foreign tongue. -2 An ungrammatical word or speech.

म्लेच्छितकम् Foreign or barbarous speech.

म्लेट्, -म्लेड् (म्लेट-ड-ति) To be mad.

म्लेव् 1 Â. (म्लेवते) To worship, serve.

म्लै 1 P. (म्लायति, मम्लौ, अम्लासीत्, म्लास्यति, म्लान) 1 To fade, wither; म्लायतां भूरुहाणाम् Bv. 1. 36; Śi. 5. 43; बभ्रमुश्चस्खलुश्चान्ये पेतुर्मम्लुस्तथाऽपरे Mb. 7. 115. 29; माने म्लायति Bh. 3. 33. -2 To grow weary or languid; to be fatigued or exhausted; पथि..मम्लतुर्न मणिकुट्टिमोचितौ R. 11. 9; Bk. 14. 6; वनविहरणखेदम्लानम् Śi. 7. 75. -3 To be sad or dejected, be downcast or dispirited; मम्लौ साथ विषादेन K. P. 10; म्लायते मे मनो हीदम् Mb. -4 To become thin or emaciated. -5 To disappear, vanish. -6 To decline, become less; वनविहरणखेदम्लानमम्लानशोभाः Śi. 7. 75. -*Caus.* (म्लापयति) 1 To cause to fade, wither up. -2 To make languid or dispirited, emaciate, enfeeble. -3 To crush.

म्लात *p. p.* 1 Faded, withered. -2 Made white by tanning.

म्लान *p. p.* [म्लै-क्त तस्य नः] 1 Faded, withered. -2 Wearied, weary, languid. -3 Enfeebled, weak, feeble, faint. -4 Sad, dejected, melancholy. -5 Black. -6 Foul, dirty. -7 Ignominous; कः कुर्वीत शिरः प्रणाममलिनं म्लानं मनस्वी जनः Bh. 1. 32. **-नम्** Withering, fading. **-Comp.** **-अङ्ग** *a.* weak-bodied. (**-ङ्गी**) a woman during her menses. **-मनस्** *a.* depressed in mind, dispirited, disheartened. **-मुख** *a.* sad, dejected; see म्लानवक्त्र; द्राक्षा म्लानमुखी जाता शर्करा चाश्मतां गता। सुभाषितरसस्याग्रे सुधा भीता दिवं गता॥ Subhās. **-वक्त्र** *a.* having a blackened countenance. **-व्रीड** *a.* shameless.

म्लानिः *f.* [म्लै-क्तिन्] 1 Fading, withering, decay. -2 Languor, lassitude, weariness. -3 Sadness, dejection. -4 Foulness. -5 Disappearance. -6 Blackness.

म्लानिमन् *m.* Withered or faded condition.

म्लायत्, -म्लायिन् *a.* 1 Withering, growing thin or emaciated. -2 Declining, growing less. -Comp. **-वक्त्र** *a.* having a sorrowful or haggard face; Râj. T.

म्लास्नु *a.* 1 Becoming faded or withered. -2 Growing thin or emaciated. -3 Growing languid or weary.

॥ इति द्वितीयो भागः ॥

Institut für Indologie der Universität zu Köln
ex libris